

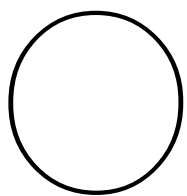

Bart
Verheggen,
docent
aard-
en
klimaatwetenschappen
aan
Amsterdam
University
College.
Beeld
Patrick
Post

Het klimaatdebat is losgebarsten. Prachtig, zegt wetenschapper Bart Verheggen. Maar hij signaleert wel misleidende uitspraken in de politiek, media en op internet. Tegen die 'klimaatonzin' trekt hij ten strijde.

Frank Straver 29 juni 2019, 1:00

p een paaltje voor de ingang van Amsterdam University College (AUC) kleeft een sticker. 'Fossielvrij', staat er in dwingende, dikke letters op. In de hal hangt een poster van Extinction Rebellion, een actiegroep die de 'noodtoestand voor het klimaat' uitroept.

“Je ziet het”, zegt klimaat- en aardwetenschapper Bart Verheggen (46), “er lopen hier betrokken studenten rond.” Dat het klimaatprobleem urgent is, hoeft hij ze echt niet te vertellen. In zijn colleges als universitair docent kan Verheggen snel overgaan op logische, verdiepende vragen. Waaróm blijft CO₂-uitstoot hoog ondanks klimaatwaarschuwingen en waarom blijven politici en consumenten worstelen met verduurzaming?

Het beste antwoord op die vragen, zegt Verheggen, is het collectief wegwuiven van de dreiging, bewust maar bijna altijd ónbewust.

Klimaatplannen, en dan vooral overheidsingrijpen, klinken voor velen zo onaangenaam, dat het brein liever wegglipt naar de gedachte dat het allemaal wel mee zal vallen. Harde maatregelen schuiven we zolang nog even vooruit. Verheggen: “Het is voor mensen makkelijker om te zeggen dat ze twijfelen aan klimaatfeiten dan dat huidige klimaatschade in Bangladesh ze eigenlijk weinig kan schelen.” Dit leidt ertoe dat sommige mensen toredeneren naar hun vooropgezette conclusie dat het klimaatprobleem meevalt. Daarom noemt Verheggen het “pseudoscepsis”.

Zolang er burgers en politici zijn die blijven steken op de vraag ‘deugt klimaatwetenschap wel?’ gaat het roer niet om. Terwijl het Parijse Klimaatakkoord daartoe wel noopt. “Het publieke debat dreigt behoorlijk uit de pas te lopen met de klimaatwetenschappelijke kennis.” Daarnaast nemen internationale media, politici en burgers soms een loopje met klimaatfeiten. Ze bagatelliseren en verdraaien, opzettelijk én per ongeluk. Op het invloedrijke blog ‘Klimaatverandering’ (zie kader) legt Verheggen halve en hele onwaarheden bloot. Dat maakt hem een opvallende wetenschapper. Hij laat van zich horen, als een soort scheidsrechter van het klimaatdebat. Ziet hij leugens, drogredeneringen of misleiding? Rode kaart.

Verheggen is op AUC om college te geven over circulerende ‘alternatieve feiten’ over klimaat. Vijftien studenten druppelen binnen. Verheggen steekt van wal. Hij ziet drie belangrijke voedingsbronnen voor de sudderende twijfels over de ernst van de opwarming van de aarde.

1 Internet

Wie zijn eigen gelijk bevestigd wil zien, vindt op internet makkelijk chatrooms waarin iedereen bijvoorbeeld gelooft dat klimaatopwarming door de zon komt en niet door CO₂. Klimaattwijfelaars kunnen elkaar daar schouderklopjes blijven geven. “Online echokamers”, aldus Verheggen. Ook mensen die oprecht op zoek gaan naar informatie over

de klimaatproblematiek kunnen al snel op foute of misleidende informatie stuiten, zegt hij. Een deel daarvan kan bewust verspreid zijn door klimaatontkenners, die de belangen dienen van de olie-industrie. “Maar voor de meeste pseudosceptici geldt dat helemaal niet.” Mensen zetten desinformatie over het klimaat volgens Verheggen vooral op internet omdat de benodigde oplossingen, via overheidsbeleid, hen tegenstaan. “Het kan te maken hebben met algemeen wantrouwen in de wetenschap. Maar meestal is het ook dat niet.” Die conclusie durft Verheggen te trekken uit het feit dat klimaatsceptici nauwelijks ageren tegen andere feiten. “Je hoort ze nou nooit over de vraag of bevindingen over zwarte gaten of de zwaartekracht eigenlijk wel kloppen. Het wantrouwen is zeer selectief.”

2 Media

Internationale media, allemaal op een hoop gegooid, doen volgens Verheggen soms incorrect verslag van de klimaatproblematiek. “Ik zie dat massamedia soms pseudosceptische argumenten tegenover de wetenschappelijke feiten over opwarming van de aarde zetten.” Een klimaatscepticus gaat dan bijvoorbeeld in debat met een wetenschapper. Media trappen daarbij in een valkuil, zegt Verheggen: het journalistieke basisprincipe van hoor en wederhoor. “Een uitstekend principe natuurlijk, maar niet als het wetenschap betreft.” Een klimaatscepticus vragen om een reactie op het betoog van een klimaatwetenschapper geeft het publiek een vervormd beeld. “Zelfs als je slechts af en toe een pseudoscepticus een podium biedt, geeft dat een verkeerd signaal aan mensen die daarvoor ontvankelijk zijn.” Door experts en twijfelaars tegenover elkaar te zetten kan de gemiddeld matig geïnformeerde kijker of lezer gaan denken: de waarheid zal wel in het midden liggen. “Maar bij het klimaat weet de wetenschap, op hoofdlijn in elk geval, heel goed hoe het zit.” Verheggen heeft daar de kortst mogelijke samenvatting voor paraat. “De aarde warmt op, het komt door ons, de gevolgen zijn serieus, maar we kunnen er nog iets tegen doen.” Elke vorm van klimaatberichtgeving die deze “robuuste conclusies” niet voorop stelt, doet volgens Verheggen geen recht aan de

klimaatwetenschap.

3 Politiek

Politieke ideologie is de grootste drijvende kracht bij ontkenning of bagatellisering van het klimaatprobleem, zegt Verheggen. “Scepsis is vooral ingegeven door weerzin tegen beleidsoplossingen die nodig zijn als je het probleem écht erkent.” Dat verklaart volgens hem dat vooral in de rechts-conservatieve hoek van het politiek spectrum scepsis te vinden is. “Er gaan zelfs complottheorieën rond.” Een bekend voorbeeld is de tweet van de Amerikaanse president Trump, die het klimaatprobleem een verzinsel van de Chinezen noemde om de VS economisch te dwarsbomen. In Nederland zetten FvD en PVV klimaatbeleid weg als onzin waar alleen de vermeende “klimaatmafia” beter van wordt, ten koste van de belastingbetaler. Zelf wordt Verheggen op internet ook uitgemaakt voor een handlanger van een geheime, geldbeluste beweging die een socialistisch wereldregime in het zadel wil helpen. “Ik weet niet of ik om dit soort onzin nou moet lachen of huilen.” FvD-leider Thierry Baudet trok het klimaatprobleem ook veelvuldig in twijfel. Hij stelde, met bekende pseudosceptische argumenten, dat Nederland uit het Parijse Klimaatakkoord van 2015 zou moeten stappen. Verheggen denkt dat dit bij een deel van het kiezerspubliek een welgevallige, geruststellende boodschap is. Het idee dat milieubeleid veranderingen oplegt, zoals schoon vervoer en duurzame voeding, kan mensen met libertarische overtuigingen tegen de borst stuiten. Verheggen benadrukt dat hij geen kritiek heeft op rechtse ideologie an sich. Maar dat aversie tegen overheidsregulering de acceptatie van klimaatwetenschap in de weg zit, frustreert hem. “CO₂-moleculen zijn apolitiek. De uitstoot en de opwarming gaan ons allemaal aan.”

Gezaggenhebbend blog

Ruim tien jaar geleden begon klimaatwetenschapper Bart Verheggen een blog met bespiegelingen op nieuwe klimaatfeiten.

Ook analyseert hij daarop uitingen in de media en politiek over de opwarming van de aarde. De website groeide uit tot gezaghebbend platform voor kenners. Verheggen houdt deelnemers aan het klimaatdebat bij de les door wetenschappelijke fact checks van hun uitlatingen, samen met drie co-auteurs. Met 30.000 hits per maand bouwt het blog status op. “We worden geprezen en verguisd”, aldus Verheggen. Dat verguizen gebeurt in een sceptische beweging, waarin platformen zoals Clintel en Climategate de klimaatwetenschap structureel in twijfel trekken. ‘De twijfelbrigade’, noemde onderzoeker Jan Paul van Soest deze groepering, die politieke invloed zoekt en vindt bij FvD.

In de beginjaren reageerde Verheggen op elke misleidende claim die hij zag. “Ik wilde geen onweersproken bullshit hebben op mijn forum.” Nu is hij selectiever in wie hij op het blog en op Twitter van repliek dient. Verheggen krijgt online persoonlijke aanvallen, zegt hij. “Ik word weleens voor rotte vis uitgemaakt, maar iemand moet dit doen.” Klimaatuitingen analyseren, is belangrijk, zegt Verheggen, omdat ze een uitwerking hebben op de publieke opinie. Hij ziet veel desinformatie rondgaan, maar vindt wel dat het debat verbetert. “Dat het klimaatprobleem niet bestaat hoor je almaar minder. Wel klinkt nog te vaak: kunnen we iets doen, en is dat niet te duur?”

Meer info: klimaatverandering.wordpress.com.

Lees ook:

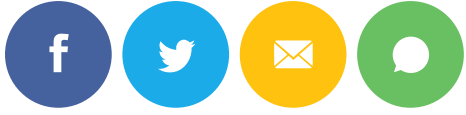
Twijfel zaaien tegen de klimaatgekkies

Ze vinden zorgen om klimaatverandering ‘klimaathysterie’, windmolens ‘subsidiemolens’ en groene politici ‘klimaatgekkies’. Ze trekken dagelijks van leer op twitter en speciaal daarvoor opgerichte blogs als climategate.nl: het GeenStijl voor klimaatsceptici. [Het zijn Nederlanders die openlijk hardnekkig twijfelen aan het bestaan of de ernst van het klimaatprobleem.](#)

De Telegraaf drijft klimaatexperts tot wanhoop

De Telegraaf schetst zijn lezers een klimaatbeleid dat burgers de stekkerauto

in pest, dat peperduur is en bovendien volstrekt zinloos. [Gaaf de krant te ver?](#)

MEER OVER BART VERHEGGEN MILIEU OPWARMING VAN DE AARDE KLIMAATVERANDERING
POLITIEK FRANK STRAVER

duurzaamheid&natuur

MEER DUURZAAMHEID&NATUUR

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

[Over ons](#)

[Contact met Trouw](#)

[Privacystatement](#)

[Abonnementsvoorwaarden](#)

[Gebruiksvoorwaarden](#)

[Cookiebeleid](#)

[Colofon](#)

Service

[Klantenservice](#)

[Mijn profiel](#)

[Vakantieservice](#)

[Adverteren](#)

Meer Trouw

Abonneren

Nieuwsbrieven

Digitale krant

Webwinkel

RSS-feeds

Facebook

Twitter

Android apps

iOS apps

Navigeer

Columnisten

Recensies

Archief

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright. Linken kan altijd, eventueel met de intro van het stuk erboven.
Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

© 2019 de Persgroep Nederland B.V. - alle rechten voorbehouden

T
Start

best gelezen

net binnen

Zoeken

Service